

Posudek práce

předložené na Matematicko-fyzikální fakultě
Univerzity Karlovy

posudek vedoucího posudek oponenta
 bakalářské práce diplomové práce

Autor: Bc. Kristián Vitovský
Název práce: Hydrodynamical simulations of circumstellar discs
Studijní program a obor: Fyzika – Astronomie a astrofyzika
Rok odevzdání: 2023

Jméno a tituly vedoucího: doc. Mgr. Miroslav Brož, Ph. D.
Pracoviště: Astronomický ústav Univerzity Karlovy
Kontaktní e-mail: mira@sirrah.troja.mff.cuni.cz

Odborná úroveň práce:

vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Věcné chyby:

téměř žádné vzhledem k rozsahu přiměřený počet méně podstatné četné závažné

Výsledky:

originální původní i převzaté netriviální kompilace citované z literatury opsané

Rozsah práce:

veliký standardní dostatečný nedostatečný

Grafická, jazyková a formální úroveň:

vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Tiskové chyby:

téměř žádné vzhledem k rozsahu a tématu přiměřený počet četné

Celková úroveň práce:

vynikající velmi dobrá průměrná podprůměrná nevyhovující

Slovní vyjádření, komentáře a připomínky vedoucího:

Obsahem předložené diplomové práce „Hydrodynamical simulations of circumstellar discs“ Bc. Kristiána Vitovského je jednak teoretický přehled (kap. 1, 2) a jednak řada analytických a numerických modelů disků (kap. 3, 4), z nichž některé odpovídají pozorování dvojhvězdy β Lyrae A. Pan Vitovský na diplomové práci pracoval dostatečně dlouho, čili její rozsah se jeví jako více než dostatečný (100 str.). Je však třeba připustit, že práce nebyla celou dobu soustavná, například během 1 roku, který student strávil na Erasmu v Heidelbergu, se příliš nepokročilo, protože některé problémy se řeší obtížně bez osobního kontaktu, důkladné diskuze, oboustranné kontroly, atd. Nakonec se nicméně zásadní problémy (škálované jednotky, opacitní režimy, nesoulad s analytickými modely, nestabilita numerického modelu, obtížná interpretace výsledků), podařilo studentovi úspěšně vyřešit, čehož si jako školitel velmi cením. Protože se text práce dopisoval na poslední chvíli (5. 1. 2023 23 h 55 min), nezbylo bohužel dost času na zanesení řady posledních oprav. Proto jsem nucen navrhnout klasifikaci nikoliv výborně, nýbrž velmi dobře.

Na závěr shrnuji, že výsledky práce jsou z odborného hlediska velmi zajímavé. Cirkumstelární disk okolo primární složky (tj. hmotnější, nikoliv svítivější) dvojhvězdy β Lyrae A má asi 100 krát větší povrchovou hustotu než kinematický model z práce Brož *et al.* (2021), podstatně vyšší teplotu ve středové rovině (až 10^5 K) a jeho výška odpovídá stavu blízkému vertikální hydrodynamické rovnováze (nikoliv nerovnováze). Tyto původní výsledky by proto měly být publikovány v recenzovaném časopisu (A&A).

Případné otázky při obhajobě a náměty do diskuze:

1. Jaké jevy v akrečním disku není možné postihnout jednorozměrným modelem?
2. Jaký způsob pozorování by umožnil pozorovat plyn ve středové rovině disku?

Práci

doporučuji

nedoporučuji

uznat jako diplomovou.

Navrhuji hodnocení stupněm:

výborně velmi dobře dobře neprospěl/a

Místo, datum a podpis vedoucího:

V Praze, 24. 1. 2023

Miroslav Brož